

"להגיד שבחו של אהרן שלא שינה" (רש"י). ר' ברוך ממז'בו', נזכר הבעש"ט, דדאה פעם את ר' לוי יצחק מבירדיצ'יב בעת קיומן מצוה, וגופו רותה בהתלהבות קודש, בחינת "כל עצמותי תאמורנה". אמר: עתה הבנתני רשותי קשה. מהו להציג שבחו של אהרן שלא שינה? וכי סלקה אדרעתך שאהרן הכהן ישנה ממכותה ה? אלא הכוונה היא שבבוארו להעלות את הנרות נזoor אהרן שלא להתלהב יותר מזדי, כדי שלא יהפק את המנורה ולא ישפרק את השמן...

① מילכה
עליך

סמכותם שלין נא סמכותם כמימלמה. ח' סוח' הטענה שנהמר כלה' על הרכן סכך' סמכה ענקה הסדרלקה, מדי יוס ציוויל, מגלי טיס' נא עניין כל הרגל, ממץ כי' נסמכותם עד גמזה' הסדרנקה טולך מהלך' וועל' כי' נא עניין כל הרגל, ח'ה וכוניה סגול' סיניה, סמכה כי' נסמכותם. ונלחמה כי' עניין יחר' סמכותה סוח' מענקה קדלקה מוטל' טיס' נא ענקה סוף אונן רוקן דקלה' כלה'

בהתיב ייעט כן מהן, ומחייב רט"י להגיא
שנכו כל מהן צלון סיינה, וממכו
המפע' מה קשו"ח שיצנה מלון הח"מ, ומה
בתחיות נಮואו וו יומת משלך מלווה. ומזוויל
קמפע"ק קממת"ק הצפ"מ ועוד, כי ידוע מה
טהרמו הקלמוניים כי אין מוקף סמקדים
כמיהלו, וכמחלם העוזה חמץ כו"
בגמלונות ומאנדרט יט' פ"ג סל טרגל צעדיים

לימוד שנייה, והגנטו סוכ"ס יתגלן, אם בראשונה אם בשניה?

הנה בהעמדת הפרשא באיחור קצט, הנה כזאת כבר נחשב הקנות הגנות כל שבייא. ובענינו כבר, גם קיטנות כל שהיא כו לגדלות חשובה!

ומעתה הבנוי היבט יותר, עניין דברי רשי"ז ויל' (בראשית יא, לב) על פסוק
וימת תורת בחוץ. שיעזר אברם ישאות משות-תורת הרבה, ולמה הקדים
הפטור מיתחו של תורה ליציאתו של אברם, שלא היה הדבר מפורסם לכל ויאמן.
לא קיים אברם את כבוד אביו, שהיתנו ז��נו והליך לו, לפיכך קראו הכתוב מת,
ועוד שהרשעים אף בחיקם קרים מותים. להשתום מזה, ותמיד הייתה מתקשה
בזה... שהרי הלומד הלא מתבונן ודאי, ויזע ידיי כי יציאתו של אברם היה
קורם מיתחו של תורה, ומה א"כ ה兜וטנו בהעלם העניין, את מי נרמה בזה?!

2217 AB (3)
P.M.C.P.

٢١

ט"ז"פ ד' יהנו וע"פ ד' ימעו. (ט' כג)

| לפנים בישראל כשבולם היו יושבים על מקומם, וכל אחד חי' שורה
במקומות אכזתיין, היו הבנים נמשכים או רואו אבותיהם בקיום המצאות ובתלמיד
התורה, והתורה הייתה מוחורת על אכשניא שלה, והותוכה היהתה נחוצה
כך לשפוף המצואה ולהדורה, אבל לא הי' צריך האב להזuir לבנו על
עיקרי הדינים, כמו הנחת תפליין או שישמור את השבת או שלא לגלוח
את הוקן, — היוינו בבחינה ע"פ ד' ייחנו.

אבל בעת, שמצוין שככל אחד יהיה נודד ממקומו על פת לחם, ולהיות קבוע במקום שיעיקרי הדת פרוץים ומצוות התורה הפקר בעיניהם, יוכל בקלות להמשך אחריהם, ויש שהדבר נוגע לפטנסתו, ועל פת לחם יפשע גבר להגאל במאכילות אסירות ולעשות מלאכה ביום השבת חיללה, ואולגנלה פאת זקנו, **בעת** החובה על כל אחד להזוזיר לא על פרטיו הדריניטים, אלא על עיקר יום המצוות. לידע חומר כל אישור ואיסור ונודל ענשו, **למען** יקיים בנו "ע"פ ד' יסעו ואת משמרת ד' שמרו" א).

(4)
Ban
P'P
n P

ל' פ' ג' ב' ה' י' ז' ס' ו' ש' ט' ע' כ' ס' נ' ו' ז'

(***) ונראה לאן ודווקא זהותים שלפעניאו בכל מחד פיה דו במקומות אחדותיו וככלמת שהחותם היה חזק מלהן אבל כל מחד
לטכני נידך שדרשו לתוכתו וכמה מהר כבוחה בלן מכך יוניך וגדרן וזה כיינו ניכויס ניגר צפוי מלהוד חורה והסתמך
בכונגה על חנותה הירירית הכל כמת כמי' עקללה סכנות מרופע מלהוד ניגר וזה מלו' שילטו דר נזקים. נזקתו כלל
וכפרם היהן שתרגילין מלמן ללהוד כבל ואלון העזרה גוזין מלהוד הנמלס הווט ונעם נניום וכותווים ווועסרו חיזען
כגון מכתת חנויות וופר אוניברג גאנזאו זאגוזס בעי טראומען הא ניגל פיין מומוניכו קרכזעט דהיליג עטיג דיטסוו גאנרי גאנזאו

| דבר נפלא מצאנו בדיון קרבן פסח מה שלא מצאנו במצוות אחרות בתורה, והוא עניין פסח שני.

ידוע שבעל המצאות יש את הכלל " עבר זמנה - בטל קרבנו", הינו מצוה שיש לה אמן מסויים לקיימה, אם עבר זמנה ולא קיים את המצואה, אפילו מאונס, אין לה תשולםין והפסיד את המצואה.

מיוחד בזיה קרבן פסח שיש לו תשולמין,ומי שהיה טמא או בדרך רחוקה ולא הקרביב את הפסח במועדו, יכול להקריבו בחודש הבא ב"ד א'יר הנקרא 'פסח שני'.

יש למדוד מכאן יסוד גדול בתורה ובדרך העבודה. קורה הרבה שלא הייתה לו לאדם חזוןנות, מרבויות שיגות, לנցד על ררכי התורה והמצוות ולהגיע למדרגות בעבודת ה' וגדלות התורה. אם יבא אדם זה בטענת "למה נגרא", למה שלא אוזכה גם אני למה שזכה אחרים, ויתהדר בעמל ויגיע להשלים את אשר החסר, יוכל לזכות "פסח שני", וישלים את עצמו בגבורות בתורה, ואפילו אם התחיל מאוחר ולא התהן בכד מנורי.

לא לחינם מדגשים לנו חכמינו הקדושים, שהחנהה הגדול ביותר - רבי עקיבא, עד גיל ארבעים היה עם הארץ גמור, וכשהה עודר ולכך על עצמו להתרמסר לתורה, לא

הסתפק בשיעור תורה שעה ביום, אלא שאף לגדול בתורה כאחד התלמידי חכמים, והתמסר בכל כוחותיו לתורה, וא"פ שהיה מטופל באשה וילדים, עד שנהייה לרבן של כל ישראל עד היום הזה, למדנו שבכוחו של אדם להשלים את מה שהחשים בצעירותו, ובמדרגה המעלוה ביותר.

וכתב רביינו החזון איש זיע"א, על זה שכבר נתברג ובא בשנים ולא למד בילדותו, נפסל בעיני בני מלאحيות תלמיד, גם הוא בעצמו אינו רואה חובה לנפשו להיכנס לבית המדרש לבקשazonה. מכיר הוא ורואה לקביעות עתים לתורה, אבל חובת עלייה, הגדלה והרמה, וחוקה ממנו, והוא נרדם ביאוש גושן. ואמנם אין הדבר כן, כי חובת האדם בעולם כל עוד נשמו בקרבו להשתדל להיות הולך וגדול.

rodeo ⑥

(2)

אם כן, כל מי שראה את עצמה חסר את המלצות שהיא בעצם שואף להן, וחושב: הלואי ויכולתי להיוולד מחדש כי אז הייתי יכול לעלות בתורה - אין הדבר כן! אם תחיל למדוד בדרך הנכונה, שישתדל להבין את הסוגיות, ולהזoor אליהן הרבה פעמים כדי שיזכור, ודאי ישיג קניינים בתורה הקדשה.

וְכֵן הוּא בענין מלות היראה, כמו תפילה בכוננה, אמרת הברכות כולם כבדיעי, או שמיירת לשונו מדבר רע וכדו', גם אם כבר איןנו צעריר, באמות אפשר ואפשר להיוולד מחדש! ויראה סיועתא דשמייא מיהודה בעבודתו עד שסוף סוף יגשים את שאיפותיו.

המצוירות — כך מנהיגים את הציבור!

"עשה לך שתי מצוירות במקשה תעשה אותן והיו לך למקרא העדה ולמסע את המהנות. ותקעו בחן ונעורו אליך כל העדה אל פתח אוחל מועד. ואם באחת ותקעו ונעורו אליך הנשיאים ראשיהם לאפיי ישראל" (י' ב'-ד')

שלושה לימודים נפלאים הנוגעים לחכמת הנהגת הציבור, למד הגאון רבי אברהם ווינפלד, בעל שו"ת "לב אברהם":

האחד — מה מה שכתב רשיי: "עשה לך — משלך, אתה עוזה ומשתמש בהם ולא אחר". אפילו יהושע לא השתמש בחמצוירות שעשה משה, ומכאן למדנו בדרכם רמזו: כי חפליים שביהם משיזמישים כדי להקחיל את העם ולמען את המהנות, כלומר: לאלכם טביב הנינהם, להקהילם ולהביאט לדי תנועה לכלת הלהה ולעלות בדין הדרוזה והיראה — בלאם אלו משתנים מדור לדור, ואף שהמטרה נשארות תמיד זהה". אבל הדרך משתנה והאמצעים שהיו טובים בדור קודם — יכולים להיות פסולים בדור הבא!

השני — מה שאמר הפסוק שכדי להקחיל את כל העם תונעווים בשתי המצויות, ואילו כדי להקחיל את ראשי העדה תונעווים רק בחמצוירה אחת. למדנו שדריך ההשפעה על האנשים הגדולים שונא היא מדרך ההשפעה על ההמון, שהרי במשל (יז, י') נאמר: "תחת גURAה מבין מהכות כבֵיל מאה", אבל החכם, ככל שהוא יותר הוא כן הוא גם רגש יותר, ואין לו צורך אפילו בגURAה, אלא אפילו אמרה רכה משפעה עליו. ועל כן כדי להקחיל את החמון היה צריכים קול עז וחזק של שתי מצוירות יחד, אבל כדי להקחיל את הנשיאים וראשי העדה, די היה בקהל דמה דקה, של מצוירה אחת...

והשלישי — מה מה שנאמר לאחר מכן (בפסוק ז'): "ובהקהיל את הקהיל תתקעו ולא תריעו", ואף כאן יש רמז נצלא, כי זהה משפט שבודו חזון דברי העית: "אם אתה שמח — הכל שמחים איתך. ואם אתה בוכה — אתה בוכה לבדך", ועל כן יש לדעת שرك עם תנועה של שמחה אפשר להשפיע על בני אדם ולאסוף אותם יחד למטרת אחת, ולא על ידי בכיות וצעקות. והנה, תקיעה מרמזות על קול של שמחה, וכי שנאמר בהמשך: "ובימים שמחתכם ובמועדיכם ובראשי חודשיכם ותקעתם וגו", אבל תרועה מרמזת על "גנווי גנה וילוי ליל" (ראש: חזונה לג), שהוא קול של בכיה.

זה מה שرمז הפסוק: "ובהקהיל את זקהל", כלומר: אם תרצה להקחיל את קהיל, דע לך שעлик לנוקוט בדרך של "תתקעו ולא תריעו", כי רק בשמחה תקרובם, ואילו על ידי ילדות ובכיות — רק תרחיקם...

מכتب ידו — נמסר על ידי בנו, הרה"ג רבי יוחאלא שרנא ווינפלד שליט"א

האנכי הרויתי וגוי כי תאמר אני שאחו בחיקך כאשר ישא האומן את דיווק (יא, יב). וברשותי: והיכן אמר לו לך? — לך נחה את העם (שמות לב) וכו'. עיין ורבנן. — יבוש גדע ביסוד וככל ודאי, כי כל הנמצאו בכל איזו מציאות שהוא, לצורך נמצאו. ומכך כי כל הארגונים של האדם, מצפניהם עד שערות דרכו, הכל לצורך תחלה ובראו. צפניהם הנוראים לאכורה כמותרות, אם יסרים האדם מהם, יוכח תיכף כי א"א לו ממש להתקיים בלביהם, דרים ממשמשות הן, ולמחסה הן צריכות וראוי, "הבהיר העצמות והmittים והעור והשער והצפניהם כולם מגינים ומהסיטם להגן על האדם מהפגעים" (לשון החווה"ל ב. ה). איש אחד אשר נפל ממנה כל שעורתו ספר לי כל יסורי אשר סובל מזה, ועיי"ש בחווה"ל חושב ומкар תועלויות כל אברי האדם לכל חלקיהם.

הרמץ' ז"ל במשפט ישרים פ"א בバイור כל חובת האדם בעולם, מביא כי האדם לא נברא אלא להתענג על ה' וליהנות מזיו שכינו, העידן הגדול מכל העידונים שיכולים להמציא, וכי האמצעים המגיעים את האדם לתחילה הזה הם המצוות אשר צנו לעילן הקל ית"ש, ובאיו המשי"י להכרה חובת האדם לאחוי בהאמצעים מוגעים לזה העידן ולהתענג בו — "שם תכלית בריאות האדם היה לצורך העולם הזה לא היה צויך מפני זה שהונפה בו נשמה כ"כ חשובה ועלונה שתהיה גורלה יותר מן המלאכים עצם".

מעצם מציאותו רואה הוא האדם אמת תכליתו! עצם מציאות האדם מהחיב את האדם לתפקידו — לעבדה, לשמרה, ולקימה; אם "נופח בו נשמה כ"כ תשובה ועלונה שתהיה גורלה יותר מן המלאכים עצם", זה כשהעצמו הכו הכי גורל על האדם על ملي"י תכליתו: בהמה כי אין לה תכלית למחשבת, לא נברא בה מחשבה, ואם תכלית האדם היא רק לאכילה ושתייה למה לו לנפש בעלה הגעת-בלתי-טופיות? אין מוחרות באנרגניטס — הוא כלל ודאי! אם יש באדם מעלה, הרי נברא בעברה, "מה תקوت הנברא אם לא ישים על נפשו ועיקר עסקו בדברים שנברא בעברום"! (לשון הר"י בשע"ת ג, י).

הגם' בקיושין (דף לב): אמרו: מעשה בר' אליעזר ור' ירושע ור' צדוק שהיו מסובין בכית המשתה של בנו של ר' ג', והוא ר' ג' עומד ומשקה עליהם, נתן הנוס לר' אליעזר ולא נטלו, נתנו לר' יהישע ורבנן, אבל ר' ג' מה זה יהושע, אלו יושבים נ"ג עומדים ומשקה עליינו? אבל מצינו גורל ממנו שישמע, אברם גדול והדור היה וכותב בו והוא עומדת עליהם, ושם אמר כמלאכי השווות נדמו לו, לא נדמו לו אלא לערכיהם, ואנו לא יהא רבן גמליאל ברבי עומדים ומשקה עליינו? אבל ר' צדוק עד מתי אתם מניחים כבודו של מקום ואחרם עוטפים בכבוד הבריות, הקב"ה משיב רוחות ומעלה נשמות ומוריד ~~אש~~ מזקיה ארמה ועורך שולחן לפני כל אחד ואחד ואנו אל יהא רבן גמליאל ברבי עומדים ומשקה עליינו? ע"כ. ולכאורה הגם' תמה, וכי מפני שמצוינו עובדה כהמה, זה יכשיך לקטנים לבא לגדל ולבקש שמושו אליהם? וייתר תמה ראייתו של ר' צדוק מכבודו של מקום, ממה שהקב"ה משיב רוחות ועורך שולחן, וכי אפשר זה על ידי אחר?

הוא בバイור הדברים לדעתך. גלו לנו בזה ח"ל ידיעה גורלה, שאם ניתנה לאדם נפש גדולה, שאם חנן האדם בכחות גדולים ובכיכולות בכירם, לא ~~על עצמו~~ ולהנאותו ניתנו, הכהות והיכוליות לתוכלית וצורך ויתנו, למילוי תפקידין הוא מצוה וראי, כי לך נבראו: לנגדל הרי היכולה ביחס לעוד לקטנים, כי מה היכולה לקטן לעוזר לגודלים? בחותמי הלא קטנים ומוגבלים! ואתה כי גודל אתה, אתה כי לך כחות גודלות וכ יכולות ענקיות, הנה הכו של זו הגדלות הוא להעניק לקטנים, להעניק לנערדי כחות וכשרון, והוא דrai הכו והחייב hei מוכחה! — ומובראך תלמדנו, כאלו אמר, מה עשו הקב"ה בועלמו? מה חפזו? — הרי הוא ית' גודל היכולה וראי, ובצל יכולות, רצונו הוא לחונן יכולותיו לנערדי יכולות, רוצה הוא לשמש ולהעניק לכל נצרך, והיא גודלו, והיא היא תחלתו!

ולגנודל אם לא מינה תחומו כי ישות, אם לא תנייה אווז להוציאו מהותו אשר בעברום נברא, הרי אתה נוטל ממנו את כל מציאותו, כי אם בכחה את עשו לו, א"כ למה זה לו כל "אנכיות"? ומה זה "הרו"? כי מה תקות הנברא וכו'! כי על כן וראי ר' יהושע ור' צדוק קבלו והניחו עצם להשתמש ע"י רבן גמליאל רבבי! (ועיין עוד בバイור הגם' דקיים ברכ"מ ב' מאמר ח).

הבר"ע ית' עשו את משה רבינו ל"משה ובניו", על מה, ולמה, עשו בכח? אין עצויות ועשויות בבריאה: הכל לצורך נברא: ואחריו כי לשאת את הכלל ישראל הלא צריכים לאומן גדול ונען רב,ומי ממש עוד בישואל? מי אמן ממש בכ יכולות לשאת את משא הכבד הזה? כי ע"כ הרי וראי כי לשמש את הכלל ישראל הנה כל בראתו, כל המיר נתן כדי שיישא האמן את היונק! אם ישראל בקשوا ממש רבינו כי יתן להםבשר לאכילה, ידרשו היטב כי ביכלתו באמת לחתם בקשותם, כל המיר נתן לפרנס את הכלל ישראל, אם מ"מ, אם מ"מ, אם בשאר, אם כל דבר, מוכrho הוא לחתם להם, כי אם לא יתן להם, על מה זה כל

יכלתוין, אין מוחרות בעולם! ואם לא לעת כזאת, הגעתותיך למה? הוא וראי אשר אמר מ"ר: "כ"י תאמר אליו שהוא בחיקך וגוו", והיכן אמר לו כן? — כי אין צו יותר גדול מאשר עצויות המצוות, אם יכולת לך, הנך מוכrho על ידה, הנהן מוכrho לשאת: היכולה שחותנתה בה היא המאמור הכי ברוחו, המאמור שהנק מהחויב בו וראי, אלא שם חשב וטعن "כ"י לא אוכל אני לבדי לשאת", ר' ל' כי בתוקן ישראל צריכים יותר מיכלתי אני לברי. והיתה זאת שקלא וטריא בהנחתת ה' את הכלל ישראל. חשב משה כי לא יספיקו להם כחותיו לבם, לרווחניות העם צריכים

לכחות זולתו, — והנה תחת להתקוק ולהתאמץ לנצל כחו הגדולים שניתנו לו להיות יכול גם לברוד לשאת את העם הזה, הנה על אמרו "לא אוכל אני לבריד לשאת, אמר לו הקב"ה אני נתתי לך רוח וודעת לפנום את בני, ולא היתי מבקש אחר, כדי שתתיחד אתה באורה גודלה, ואתה מבקש אחר, תדע שמשלי אין נוטlein כלום אלא ואצלתי מן הרוח אשר עליך", "למה הדבר דומה למלך שהיה לו פרוד, ושכר לתוכו שומר ונתן לו שכר השמירה, אחר זמן אמר לו השומר אני יכול לשומרו כולם בבדי, אלא הבא עוד אחרים שישמרו עמי, אמר לו המלך נתתי לך את הפרוד כולם לשמרו וכל פירורו שמירתון לך נתתי, ועכשו אתה אומר, הבא לי עוד אחרים שישמרו עמי, הריני מכיא אחרים שישמרו עמוק ורוי יודע שאין אני נתן להם שכר שמירה ממשי, אלא מהן שכר נתתי לך משם זה נוטlein נשרון" (במ"ר טו, כה — ועיי"ש).

ראו והתבוננו החטא הגדול אשר על האדם אשר לא מנצל כחו הגדול שנתן!

ויראني את יהושע הכהן הגדול עומד לפני מלך ד' (ז) מפקד קים כביך

טומע יתיכם א' (ח)

ויהגה מה שצעריך לךני, הוא, כי אין לך דברי עספירות על מראינו טראנון, אלא צער לךין ילהקזונן צער טיכון הוולדות נפשחה פצעיות, כי לאפנטה טפשחה בעצמו בראה טוב, בפלישות הולכות רעות, יטסיב לטעיתו, ואם עשה אותה, היה חוסך לא סביר. יהגה משלחה בדיליה בון אחים (ירמיה מ. טז) צלען לא צערינו, שפוגני רוב חסידותו שלא לדין את ישמעאל ברכח חוכה או שלא לרגע לשון ערע, אמר ליהו גו ארט: שאמר אף דובר אל ישמעאל. ומה גורם גורם שמת הוא וגבורו יטראאל, וכבה גמלעם נפשארה. דובר יחס פחתוב אליו בריגת האבושים אחר גורבג, באלו ברעם הוא, יטמאקרים זיל נדרה סא. א) צל פסוק (ירמיה מא. ט), א) קל-פוגני קאשימים אשר הכהן ביד-קדולתו.

ונכנית פלני גס-היא חרב צל-היא חסידות קה אשר לא נשלק במשלקן, בפשחה בבר-קמץ (גיטין נ. א). אמרו, ירבען לבריבגה. אמר לךם רב' ור' וכרייה זו אכזבולם. יאמרו: גשלו מינין קרבין לגדי מזען. קבוע למקפה, אמר לךם רב' זכריה בון אבקולס, יאמרו: מפל מום גדרלים יקבר. גו קה יגיז-קה כלך אוט-צפע וחלשין את יטראאל, בא נקייר וטקייב יטראליים. והוא מה שאמר רב' יונתן

על זה, "ענותנו של רב' וכרייה קדריביה את גימנו וקרפה נאת היכלנו ועמלנו לגין קאמות".
חורי לך, שאין לדין בעסירות נפשחה באשר הוא שם לך, אך צעריך לנפנותה זה כל נזרון שיכל הרים לראות, עד שירון באמת איזה יכשר יותר, קשלה אzo נפרישה.

הגה נטויה צויה (ויקרא טט. יז): "הובע חוקים את עקמיהך", וכמה פצמים יגננו אעם להוציא חוקאים בפקודם או צוין בבריו גשמעים, גנורם לךם להתפרק יותר ברקעם וחלל ה' להוציא על חפאתם פשע. הגה בכי-זא ביה אינו קו נקסיות אלא לשפטוק. וכך אמרו זיל יכמות סה (ב): קשם שפצעה לזכר גבר הנשמע, בך מצונה שלא לומר את שאינו נשמע.

והנה צווען כי דרך דשפטו הוא הייצה"ר שמלחת, לסטרא-מסמכותא, ולכ' חכם, וזה הייצה"ט, לימינו. ויעוין בתנומה 'שומות כ' י"ח דרשتم זיל עה' כ' וכל צבא החסמים עומדים עליו מימינו ומישמאלו (מלכים א' כ'ב) וכי יש שמאל למעלה, אלא אלו מיינינס מטבים לבך וכות, ואלו ממשאים מטבים לכף חזה ע"ב וטכון שכן, נשאלת השאלה, מדוע עמד השטן על יד-יימינו של יהושע הכהן הגדול. וכי מה לו השטן ואיזמן?

אלא הכוונה היה כן. דהנותן יוזע, שהשטו הוא הייצה"ר, ספרתו להבשיל בני אדם ולהתותם מן הדרך לצד שמאל. ואם השיג מטרתו, עדין איינו מרפה ידיו ומשתדל להבשilio שב. ואם רואה הייצה"ר, שאין בchein להחות את האדם שמאל, אויה הוא פונה לימיון, כלומר משתדל הוא לדבר על לבו שיועשה מצוה בשבייל להמשיכו מן המצויה אל העברה, ועל האדם שומר להיות תמיד ער ולהשניה בעין פקיחא על היצר הרע, להדרת לסתות דעתו ולהזהר ממנו בתכלית הזיהורות, ואף אם יפתחו לעשות מצווה, אל יאה ואל ישמעו אליו, כי בזווה שהייצה"ר מפתנו לעשות עברה ברוכיה בה, וצריכים לברוח ממנה כמו מי שברוחה מן הדליה.

כי יש שהייצה"ר מעיר את האדם בברך משנתו, ומוצהו ללכנת אל בית הכנסת להתפלל בצד, וכונתו לא אל התפללה בצד, אלא לסת בין ישתחוו ליזכר, או לדבר בשעת קריית התורה דברים אסורים, כמו זבחון זהען-זהבלות וויה, הרי שיחשיך בזבוחו בזבוחו את האדם לצד-

למיין יותר מאשר לצד שמאל.
וע"ב טיעד הכתוב כאן על השטן, שלא הי' יכול להחות את יהושע הבהיר הנזול לצד שמאל, ולכן עדן לזכ' ימיון, כלומר לדבר על לבו דברים טובים, אבל הכתוב מנהה כונתו — "לשפטנו", ולכן לימוד האדם לדעת דבריו ומעלליו של הייצה"ר, למען שלא יוכל ח'ו בראשתו).

ב) אלי

א) והייצה"ר בתכיסיו, דומה ממש למצביא גדול, החשוב מחשבות ועשה תחבולות, איך לבוש את האויב, ויש לנו חס על חיליו הוא, ומוטרד מהם להריגה, בשליל לرمות את מהנה האויב שיתקרכו אל מהנהו אל המارد אשר הכנין למו לצדדים חיים או להמיתם.

בן ג'וא דרכ' היצר ג'כ', כמשמעותו את ההורים למסור את בניהם לבתי ספר של פורקי עול ובוחוי מצות, ומתהיר הוא פן לא ינהרו אחראי בראותם כי גם המורים ותלמידיהם יחד פרקו על המצאות מעלייהם, אויש משתדל היצר הרע להכenis לבית ספר כוה מורה או מלמד אחד שמניח תפילין ושםר שבת. או מסתכל מעל אחד התלמידים מლפתותו לעברה, בשליל להכשייל מאות יהודים, שלא יפחדו מלמדו בניהם, או ילמדו ממעשי התלמיד הירא וחדר לדבר ד'. זהה שאמרו זיל (ברכות ס"א) שהייצה"ר יושב בין שני מפוחי הלב, והכוונה היא, שהיצר טוב שומר את מקומו ווישב לימיון, לב חכם לימיון לזרע את האדם רק למצות. אבל הייצה"ר יושב באמצע ומתבונן איך להכשיל בני אדם בראשתו, ואם מוצא לנכון לפניו לזרע את האדם למצות, איננו מתעצל מלעשות הארכות זר נעשה, ובלבבד לבצע זמנו. וכך שמספרש באבו שלמה בשם הגרא"ז ויל שלפערם מרו הייצה"ר לשעים גמורים מחללי שבתות.